

Training]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriya: «Pedahohichni nauky»*, 4, 22–29. DOI: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2023-4-22-29>.

6. Rastryhina, A., 2025. Formuvannya analityko-prohnostychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva u protsesi fakhovoi pidhotovky [Formation of Analytical and Prognostic Competence of a Future Music Teacher in the Process of Professional Training]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*, 220, 86-94. Kropyvnytskyi: Tsentralnoukrainskyi derzhavnyi universytet imeni Volodymyra Vynnychenka. Dostupno: <<https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/issue/view/43/122>>.

7. Voitovyk V. Pedahohichni umovy formuvannya matematychnykh kompetentnosti maibutnoho vchytelia matematyky u protsesi fakhovoi pidhotovky [Pedagogical Conditions for the Formation of Mathematical Competencies of a Future Mathematics Teacher in the Process of Professional Training]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, 51, 192-195. Dostupno: <<https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5404>>.

Дата першого подання статті до публікації: 23.02.2026

Дата прийняття статті до публікації після рецензування: 24.03.2026

Дата публікації: 29.05.2026

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2026-40-131-141>

УДК: 75.01

Бренюк Алла Григорівна,

кандидат мистецтвознавства, старший викладач

кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва

та реставрації творів мистецтва,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,

Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4725-3024>

brenyuk@kpnu.edu.ua

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТВОРІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ СТУДЕНТІВ ХУДОЖНІХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація. У статті розглянуто методичні засади аналізу творів декоративно-прикладного мистецтва в контексті фахової підготовки студентів художніх спеціальностей. Актуальність дослідження зумовлена потребою формування у майбутніх фахівців уміння усвідомлено сприймати, інтерпретувати та оцінювати художні твори, розкриваючи взаємозв'язок змісту, форми, матеріалу і технології виконання. Зазначено, що декоративно-прикладне мистецтво поєднує утилітарну та естетичну функції, через що його аналіз потребує інтеграції мистецтвознавчих, технологічних і педагогічних підходів.

Методика мистецтвознавчого аналізу творів декоративно-прикладного мистецтва передбачає поетапне дослідження твору: визначення функціонального призначення, матеріалу і техніки виготовлення; виявлення композиційних закономірностей, принципів орнаменту, колірних і фактурних рішень; осмислення

символіки та художньо-образного змісту. Особливу увагу приділено застосуванню загальнохудожніх принципів (пропорційність, ритм, симетрія, гармонія, контраст) і специфічних прийомів, властивих окремим видам декоративного мистецтва.

Визначено, що, на основі якісних характеристик матеріалів й технологій виготовлення, твори декоративно-прикладного мистецтва поділяються на окремі види і підвиди. За домінуючими виражальними ознаками виділяються поліхромна, монохромна, пластичні й ажурно-силуетна групи.

Проаналізовано зв'язок декоративно-прикладного мистецтва з іншими видами мистецтва – скульптурою, живописом і графікою.

Підкреслено, що в освітньому процесі аналіз декоративно-прикладних творів сприяє розвитку у студентів естетичного сприйняття, асоціативного мислення, художнього смаку та професійної рефлексії. Запропоновано методичні орієнтири для проведення аналітичних занять. Зокрема, розроблено орієнтовний зміст аналізу творів декоративно-прикладного мистецтва, побудований на основі головних видових критеріїв.

Результати дослідження доводять, що системний аналіз декоративно-прикладного мистецтва є важливим компонентом підготовки майбутніх фахівців у галузі образотворчого мистецтва, сприяє усвідомленню єдності форми та змісту, розумінню художніх традицій і формуванню цілісного естетичного світогляду.

Ключові слова: декоративно-прикладне мистецтво; форма; техніка; матеріал; композиція; колір; фактура.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Вміння аналізувати твори декоративно-прикладного мистецтва є невід'ємною складовою фахової підготовки студентів художніх спеціальностей у закладах вищої освіти. Їх формування сприяє розвитку професійного мислення, естетичного смаку, здатності до узагальнення художнього досвіду та формуванню навичок інтерпретації мистецьких явищ у контексті культури. Отриманий досвід має важливе значення для подальшої професійної діяльності майбутніх фахівців – у сфері мистецької освіти, музейної та виставкової справи, наукових досліджень і творчої практики. Як узагальнення знань, здобутих під час вивчення історії мистецтва та практичних дисциплін із декоративно-прикладного мистецтва, аналіз творів цього напрямку здійснюється в межах курсу «Аналіз творів мистецтва». Такий підхід ґрунтується на усвідомленні студентами специфічних особливостей декоративно-прикладного мистецтва як самостійного виду художньої діяльності, його взаємозв'язку з іншими галузями мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання комплексного вивчення критеріїв аналізу творів декоративно-прикладного мистецтва залишається недостатньо висвітленим у сучасних наукових дослідженнях художньо-педагогічного

спрямування. Попри наявність значної кількості публікацій, присвячених загальним аспектам декоративно-прикладного мистецтва, більшість із них має переважно описовий або навчально-методичний характер. У статті використано праці Я. Запаско [1], О. Гулей [2], А. Никифорова [3], Є. Антоновича [4], К. Васильєвої [4] та О. Смірної [5] та інших авторів, які частково розглядають окреслену проблематику, однак не зосереджуються на особливостях системного аналізу декоративно-прикладних творів. Зміст зазначених джерел не повною мірою відповідає освітнім потребам студентів художніх спеціальностей, які опановують декоративно-прикладне мистецтво переважно в межах навчальних курсів **«Історія мистецтва»** та **«Практикум з декоративно-прикладного мистецтва»**. У цьому контексті актуальність дослідження визначається потребою у впорядкуванні та узагальненні основних критеріїв мистецтвознавчого аналізу декоративно-прикладних творів, а також у розробленні єдиних методичних підходів до їх інтерпретації в системі фахової підготовки майбутніх митців і педагогів.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті – визначити основні художньо-образні, технологічні і композиційні особливості декоративно-прикладного мистецтва та на їх основі розробити орієнтований зміст комплексного аналізу декоративно-прикладного твору.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати стан розроблення проблеми у сучасній мистецтвознавчій та педагогічній літературі.
2. Визначити специфіку декоративно-прикладного мистецтва як виду мистецтва.
3. Систематизувати основні критерії комплексного аналізу декоративно-прикладного твору.
4. Розробити орієнтовний зміст аналізу твору декоративно-прикладного мистецтва.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

Декоративно-прикладне мистецтво – це вид мистецтва, в основі якого лежить створення виробів утилітарного призначення (посуд, меблі, одяг), а також художня їх обробка (вишивка, розпис, інкрустація).

Пов'язане з повсякденними потребами людини, залежне від технологій, матеріалів і засобів виробництва, декоративно-прикладне мистецтво водночас має самостійну художню цінність. Йому властиві *декоративність, конструктивність і орнаментальність*, що дає змогу розглядати такі твори як результат естетичної творчості.

Декоративно-прикладне мистецтво формує предметно-духовний світ людини, який охоплює численні види художньої діяльності. Частина з них – кераміка, обробка кістки, металу – виникли ще в найдавніші часи, тоді як інші – мереживо, гобелен, вироби з

бісеру, витинанки з паперу – з'явилися відносно недавно й відображають подальший розвиток декоративно-прикладної творчості.

Існують універсальні види декоративно-прикладного мистецтва, поширені в різних культурах з найдавніших часів (кераміка, ювелірне мистецтво, обробка дерева), а також унікальні, характерні для окремих народів (наприклад, нецке в Японії, писанкарство в Україні).

Види декоративно-прикладного мистецтва – це групи творів, що відрізняються за матеріалом, технікою виконання, функціональним призначенням і художніми особливостями. Відповідно до загальної класифікації твори декоративно-прикладного мистецтва поділяються на:

Художня обробка дерева – один із найдавніших і найпоширеніших видів декоративно-прикладного мистецтва, що полягає у створенні виробів із дерева (меблів, побутових предметів, архітектурних елементів) та їх художньому оздобленні за допомогою різноманітних технік (різьблення, інкрустації, інтарсії, випалювання, точіння, полірування, лакування).

Художня кераміка – вид декоративно-прикладного мистецтва, в якому вироби з глини набувають не лише утилітарного значення (посуд, кахлі, побутові предмети, декоративні елементи), а й художньої виразності завдяки різним технікам формування та оздоблення (розпису, поливи, рельєфу, інкрустації, гравіювання).

Художнє скло – вид декоративно-прикладного мистецтва, у якому зі скла виготовляють вироби ужиткового та декоративного призначення (побутові предмети, вітражі, декоративні панно, ювелірні прикраси), надаючи їм художньої виразності завдяки різноманітним технікам формування й оздоблення (видування, вітражу, гравіювання, розпису, мозаїки, лиття, ф'юзингу).

Художній метал – галузь декоративно-прикладного мистецтва, що охоплює виготовлення художніх виробів із металу (побутових предметів, прикрас, декоративних і архітектурних елементів) за допомогою різноманітних технік формування і оздоблення (кування, лиття, гравіювання, інкрустації, філіграні, черні, емалі).

Художня обробка тканини – створення або оздоблення тканини за допомогою художніх технік (плетіння, ткання, вишивки, печворку, розпису, прорізання, аплікації, вибійки).

Художня обробка рогу і кістки – виготовлення декоративних та прикладних предметів з рогу і кістки (прикрас, сувенірів, рукояток, скриньок, обрамлень) за допомогою технік різьблення, шліфування і полірування, інкрустації.

Художня обробка шкіри – створення декоративних і практичних виробів зі шкіри (декоративних панно, аксесуарів, одягу, обкладинок) за допомогою різних технік формотворення та оздоблення (тиснення, плетіння, зшивання, прорізання, аплікації, інкрустації, розпису).

Художня обробка каменю – створення декоративних або функціональних виробів із природного каменю (сувенірів, побутових предметів, предметів туалету, прикрас, декоративних елементів) за допомогою технік різьблення, шліфування і полірування, гравіювання, інкрустації.

В основу систематизації декоративно-прикладного мистецтва не можна покласти одну класифікаційну одиницю чи категорію. Тому його класифікація ґрунтується на різних засадах.

За функціональними ознаками – одяг, меблі, посуд, прикраси, іграшки.

За матеріалом – камінь, метал, скло, кістка, шкіра, вовна, дерево, глина, солома, папір та ін.;

За технологічними особливостями – ткацтво, вишивка, плетіння, в'язання, розпис, гравіювання тощо [1, с. 6].

У поєднанні з практичним призначенням, твори декоративно-прикладного мистецтва можуть виконувати й інші функції: *ужиткову* (задовольняти побутові потреби), *сакральну* (служувати релігійним, обрядовим чи духовним потребам), *декоративну* (естетично оздоблювати простір, створювати красу і гармонію).

Також твори декоративно-прикладного мистецтва можуть максимально поєднувати в собі різні матеріали і техніки, тобто бути *синтетичними*. Такі поєднання значно розширюють художні можливості майстра і дають простір для експерименту.

Разом з тим, різні види декоративно-прикладного мистецтва можуть використовувати одні і ті ж техніки декоративного оформлення – ювелірного мистецтва, розпису, художнього різьблення та ін. Наприклад, ювелірною технікою інкрустації можуть бути оздоблені твори з дерева, кістки, каменю, металу, а розписом – кераміка, скло, дерево, метал, кістка. Тобто, техніка може бути *універсальною*, але, залежно від матеріалу, вона дає різний художній ефект.

На основі якісних характеристик матеріалів і технологій виготовлення деякі види декоративно-прикладного мистецтва утворюють *підгрупи*: художня обробка дерева (різьбярство, столярство, токарство, бондарство); художня кераміка (теракота, майоліка, фаянс, фарфор, кам'яна маса); художнє скло (гутне скло, вітраж, мозаїка); художній метал (металопластика, ювелірне мистецтво); художня обробка тканини (ткацтво, вишивка, в'язання) [1, с. 6].

Важливою складовою творів декоративно-прикладного мистецтва є елементи *декору*, зокрема *орнаменту*, завдяки чому вироби набувають високої художньої виразності. Часто саме декор перетворює побутовий предмет у твір мистецтва. При цьому важливо, щоби орнаменти і фігуративні, сюжетні зображення не суперечили формі виробу, а підкреслювали її.

За своєю природою орнаментальні мотиви можуть бути природними (рослинними, тваринними, антропоморфними), предметними (формується з усіх предметів матеріальної культури) і геометричними. Також виділяють необразотворчі негеометричні мотиви, (плями, мазки, штрихи) [2, с. 8].

Орнамент, як і техніка, може бути *універсальним* і формувати єдину орнаментальну систему для різних видів декоративно-прикладного мистецтва певних історичних періодів або стилів (меандровий орнамент Стародавньої Греції).

Також існують твори, які не мають художнього декору, а краса виробу досягається за рахунок досконалості форми, фактури, текстури матеріалу або її імітації (вироби декоративно-прикладного мистецтва стилю модерн).

До системи композиційних закономірностей творів декоративно-прикладного мистецтва належать загальнохудожні принципи, характерні для багатьох видів мистецтва: цілісність, тектоніка, масштаб, пропорційність, контраст і нюанс. До закономірностей, притаманних окремим видам декоративно-прикладного мистецтва, відносять *композиційні прийоми* (ритм, симетрія, асиметрія, статика, динаміка) та *засоби виразності* (фактура, текстура, колір, графічність, ажурність) [3, с. 410].

За домінуючими виражальними ознаками виділяють певні групи декоративно-прикладного мистецтва, які між собою не мають чіткої межі:

Поліхромна – ткацтво, килимарство, вишивка, батик, вибійка, бісер, писанкарство, емалі, розпис.

Монохромна – інкрустація, випалювання, чернь, гравіювання.

Пластична – різьблення, тиснення, карбування, пластика малих форм.

Ажурно-силуетна – кування, слюсарство, просічений метал, скань, мереживо, витинанка, ажурно-силуетна пластика [1, с. 6].

У процесі художньої обробки матеріалів під час створення творів декоративно-прикладного мистецтва застосовуються різноманітні техніки, що зумовлює його тісний зв'язок із такими видами мистецтва, як живопис, скульптура та графіка. Наприклад: предмети прикрашаються багатокольоровим розписом – як в *живописі*; предмети оздоблюються гравіюванням чи рисунком – як в *графіці*; предмети декоруються різьбленням чи рельєфом – як в *скульптурі*.

Твори декоративно-прикладного мистецтва тісно пов'язані з народними звичаями й традиціями.

Традиції (лат. *traditio* – передача, звичка) – художні досягнення минулого, які творчо використовуються в розвитку сучасної духовної культури.

Народне декоративно-прикладне мистецтво – невід'ємна складова матеріально-духовної культури народу, історична основа, на якій формувалася і продовжує розвиватися світова художня культура. Виступаючи однією з форм суспільної свідомості і творчої діяльності людини, воно водночас має глибоке соціальне підґрунтя.

За своєю суттю народне мистецтво є *колективною творчістю*, у якій відображено досвід і художні надбання багатьох поколінь майстрів – вишивальниць, гончарів, різьбярів та ін. Через багаторазові повторення виробляються сталі образи, орнаментальні мотиви, технічні прийоми, які передаються з покоління в покоління, утворюючи культурну традицію. Проте цей процес не є механічним копіюванням: кожен майстер творчо переосмислює усталені форми, змінює колорит, збагачує композицію власними художніми експериментами і світовідчуттями.

Змінюється і функція декоративних предметів. Те, що колись мало суто практичне призначення, з часом набуває художньої вартості. Наприклад, після поширення фаянсу та порцеляни традиційна глиняна кераміка втратила свій утилітарний характер і стала переважно декоративною.

Витоки народного декоративно-прикладного мистецтва сягають найдавніших часів, коли воно було невід'ємною частиною *обрядової, магічної та господарської* діяльності людини. Саме тому його твори поєднують матеріальні й духовні риси культури.

Між звичайним ремісничим виробом і художнім твором немає чіткої межі, адже кожна річ, зроблена вручну, несе в собі певну естетичну цінність, зумовлену властивостями матеріалу – його кольором, фактурою, текстурою.

Коли ж народний майстер свідомо прагне гармонії форми, пропорцій, конструкції та орнаменту, створюючи цілісний і змістовний образ, виріб переходить у площину мистецтва. Він починає сприйматися не лише як предмет побуту, а як твір естетичної та духовної виразності.

Народне мистецтво – це скарбниця духовної культури, створена й збережена самим народом упродовж тисячоліть. З покоління в покоління передавалися лише ті художні цінності, що мали справжню вагу й відображали світогляд, смаки та ідеали народу.

Його твори яскраво відбивають національну своєрідність і локальні особливості етнографічних регіонів, поєднуючи минуле й сучасне. Саме традиція, підкріплена колективним досвідом, забезпечує неперервність розвитку народного мистецтва, у якому через численні повторення мотивів, форм і образів утверджується художня досконалість [4, с. 9-25].

На відміну від народного, *професійне* декоративно-прикладне мистецтво створюється на професійному рівні, а не в рамках народних промислів чи аматорської творчості. Воно поєднує функціональні, конструктивні та естетичні якості і передбачає художню освіту.

Твори декоративно-прикладного мистецтва, як і інші види мистецтва, підпорядковуються стильовим особливостям епох.

У XIX ст. розвиток промислового виробництва відкрив можливості для створення виробів декоративно-прикладного мистецтва, призначених для *масового споживача*. В той час авторський задум, ескіз чи модель форми належали знаним митцям, а сам процес виготовлення і розпису здійснювався на фабриках і заводах, що забезпечувало серійне виробництво. Так, за ескізами художників виготовлялися шпалери, фарфорові вироби, текстиль та інші предмети побуту.

Впровадження промислових технологій у художню сферу стало важливим етапом у становленні дизайну як окремого виду творчої діяльності, що поєднує мистецтво й технічне виробництво.

Як багатогранне явище сучасний дизайн дедалі частіше звертається до джерел традиційної художньої культури, в цьому контексті декоративно-прикладне мистецтво, зокрема його орнаментальні елементи, стають своєрідним містком між історичною спадщиною та новаторськими пошуками візуальних рішень. Зростає важливість гармонійного поєднання традиційних елементів із інноваційними рішеннями, що відповідають потребам сучасної людини. Дизайнер формує продукт, який інтегрує цінності різних культурних і часових вимірів та відгукується на індивідуальні й суспільні потреби, створюючи нову цілісність у предметно-просторовому середовищі. Створення предметно-просторового середовища за участі елементів декоративно-прикладного мистецтва дозволяє не лише зберігати естетичну привабливість об'єктів, а й наділяти їх функціональною доцільністю, що є ключовим критерієм якісного дизайну. У цьому симбіозі розкривається потенціал інтеграції

художніх засобів, випробуваних часом, у середовище сучасного візуального мислення [5, с. 84-85].

Сучасне декоративно-прикладне мистецтво суттєво змінюється під впливом дизайну. Використовуючи принципи декоративно-прикладного мистецтва (орнамент, стилізацію, гармонію форми і кольору), дизайн водночас надає їм сучасного звучання. Якщо класичне декоративно-прикладне мистецтво робило акцент на декоративності і символіці, то дизайн підкреслює користь, зручність і ергономіку, в результаті чого вироби залишаються красивими, але стають максимально практичними. Сучасні дизайнери використовують нові матеріали (пластик, скло, композити та ін.), але зберігають традиційні техніки (різьблення, розпис, набивка тощо). Таким чином, давні техніки знаходять нове життя у поєднанні з інноваціями. Активно звертаючись до народних і етнічних мотивів, сучасний дизайн використовує їх у моді, інтер'єрі, брендингу, що дозволяє зберігати національні традиції у глобалізованому світі. Якщо дизайн дозволяє впроваджувати художні ідеї у серійне виробництво (меблі, посуд, одяг), то декоративно-прикладне мистецтво зберігає простір для авторських, індивідуальних робіт.

Сьогодні декоративно-прикладне мистецтво – це складне, багатогранне художнє явище. Воно розвивається в таких галузях, як *народне традиційне, професійне мистецтво й самодіяльна творчість*. Ці галузі багато змістовні і між ними існують тісні зв'язки [6, с. 267].

На основі досліджених характеристик декоративно-прикладного мистецтва як виду мистецтва, було розроблено орієнтовний зміст, який слугуватиме студентам підґрунтям для візуального аналізу декоративно-прикладних творів.

Орієнтовний зміст аналізу твору декоративно-прикладного мистецтва:

- назва твору, автор, коли створений;
- до якого виду ДПМ відноситься, (підгрупа на основі якісних характеристик матеріалів і технологій виготовлення, якщо існує);
- народне чи професійне;
- функціональне призначення;
- матеріал;
- технологічні особливості;
- до якої групи відноситься (поліхромна, монохромна, пластична, ажурно-силуетна);
- з яким видом мистецтва пов'язаний;
- опис твору (розмір, кольорове вирішення, композиційні прийоми і засоби виразності, стилістика тощо);
- оцінка загального настрою твору.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

У процесі дослідження було визначено та систематизовано основні характеристики декоративно-прикладного мистецтва як виду художньої діяльності. Виявлено, що ці ознаки можуть бути використані як критерії для здійснення мистецтвознавчого аналізу декоративно-прикладних творів. На основі узагальнених характеристик розроблено орієнтовний зміст аналізу, що може бути застосований в освітньому процесі студентів художніх спеціальностей. Розроблена структура сприятиме формуванню професійних аналітичних умінь і розвитку мистецтвознавчої компетентності майбутніх фахівців. **Подальші наукові пошуки** планується спрямувати на поглиблене вивчення специфіки аналізу творів окремих видів декоративно-прикладного мистецтва (текстилю, кераміки, художнього скла, металу тощо) та розроблення методичних рекомендацій щодо їх оцінювання.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Запаско, Я. П. та ін., 1995. *Нариси з історії зарубіжного декоративно-ужиткового мистецтва*. Київ: ІСДО, 320 с.
2. Гулей, О. В., 2010. *Декоративно-прикладне мистецтво*. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 152. Доступно: <library.sspu.edu.ua>.
3. Никифоров, А. М., 2020. Декоративно-прикладне мистецтво України XIX – початку XX століття: види, критерії, оцінки. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 9 (103), 405–414. Доступно: repository.sspu.edu.ua.
4. Антонович, Є. А., Захарчук-Чугай, Р. Ч., Станкевич, М. Є., 1993. *Декоративно-прикладне мистецтво*. Львів: Світ, 272.
5. Васильєва, К. В., 2025. Декоративно-прикладне мистецтво як симбіоз естетики і функціональності в сучасному дизайні. *Експертна думка*, 1, 84–89. Доступно: <eprints.zu.edu.ua>.
6. Смірнова, О. О., 2008. Декоративно-прикладне мистецтво як фактор формування художньо-педагогічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Педагогічні науки*, 50(2), 265–270. Доступно: <ps.journal.kspu.edu.ua>.

METHODOLOGICAL BASIS OF ANALYSIS OF WORKS OF DECORATIVE AND APPLIED ART FOR STUDENTS OF ART SPECIALTIES

Alla Brenyuk,

PhD in Arts, Senior Lecturer at the Department of Fine Art and Arts and Crafts and Restoration of Works of Art,
Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4725-3024>

brenyuk@kpnu.edu.ua

Abstract. The article presents methodological principles of analysis of creativity of decorative and applied art in the context of professional training of students of art

specialties. The relevance of the study is due to the need to form in future specialists the ability to consciously perceive, interpret and evaluate works of art, revealing the relationship between content, form, material and technology of execution. It is noted that decorative and applied art compensates for utilitarian and aesthetic functions, which is why its analysis requires the integration of art historical, technological and pedagogical approaches.

The methodology of art historical analysis of works of decorative and applied art involves a phased study of the work: determining the functional purpose, material and manufacturing technique; identifying compositional patterns, principles of ornament, color and texture solutions; understanding of symbolism and artistic and figurative content. Particular attention is paid to the application of general artistic principles (proportionality, rhythm, symmetry, harmony, contrast) and special techniques inherent in individual types of decorative art.

It is determined that, based on the qualitative characteristics of materials and manufacturing technologies, works of decorative and applied art are distinguished into separate types and subspecies. According to the dominant expressive features, polychrome, monochrome, plastic and openwork-silhouette groups are distinguished. The connection of decorative and applied art with other types of art - sculpture, painting and graphics is analyzed.

It is emphasized that in the educational process, the analysis of decorative and applied works contributes to the development of aesthetic perception, associative thinking, artistic taste and professional reflection in students. Methodological guidelines for conducting analytical classes are proposed. Accordingly, an approximate analysis of the content of works of decorative and applied art was developed, built on the basis of the main types of criteria.

The results of the study proved that the systematic analysis of decorative and applied art is a component of the training of future specialists in the field of fine arts, thanks to the awareness of the unity of form and content, understanding of artistic traditions and the formation of a holistic aesthetic worldview.

Keywords: decorative and applied art; form; technique; material; composition; color; texture.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Zapasko, Ya. P. ta in., 1995. *Narysy z istorii zarubizhnoho dekoratyvno-uzhytkovoho mystetstva* [Essays on the history of foreign decorative and applied art]: navch. posib. Kyiv: ISDO, 320.
2. Hulei, O. V., 2010. *Dekoratyvno-prykladne mystetstvo* [Decorative and applied art]: navch. posib. Sumy: Vydavnytstvo SumDPU im. A. S. Makanenka, 152. Dostupno: <<https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/Guley-Dekorativno-prikladne-mistetstvo.pdf>>.
3. Nykyforov, A. M., 2020. Dekoratyvno-prykladne mystetstvo Ukrainy KhIKh – pochatku KhKh stolittia: vydy, kryterii, otsinky [Decorative and applied art of Ukraine of the 19th – early 20th centuries: types, criteria, assessments]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia*,

innovatsiini tekhnologii, 9 (103), 405-414. Dostupno:
<<https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/11257>>.

4. Antonovych, Ye. A., Zakharchuk-Chuhai, R. Ch, & Stankevych, M. Ye., 1993. *Dekoratyvno-prykladne mystetstvo* [Decorative and applied art]. Lviv: Svit, 272.

5. Vasylieva, K. V., 2025. Dekoratyvno-prykladne mystetstvo yak symbioz estetyky i funksionalnosti v suchasnomu dyzaini [Decorative and applied art as a symbiosis of aesthetics and functionality in modern design]. *Ekspertna dumka*, 1, 84-89. Dostupno:
<<https://eprints.zu.edu.ua/44722/1/1.pdf>>.

6. Smirnova, O. O., 2008. Dekoratyvno-prykladne mystetstvo yak faktor formuvannia khudozhno-pedahohichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva [Decorative and applied arts as a factor in the formation of artistic and pedagogical competence of future teachers of fine arts]. *Pedahohichni nauky*, 50 (2), 265-270. Dostupno:
<<https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/2587>>.

Дата першого подання статті до публікації: 05.01.2026

Дата прийняття статті до публікації після рецензування: 20.02.2026

Дата публікації: 29.05.2026

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2026-40-141-155>

УДК: 378.147.091.212:[316.61:005.336.2]-043.83:27-276:821.111(045)

Васильєва Катерина Петрівна,

асистент кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-6681-0280>
vasilyeva_k@ukr.net

Демчук Ангеліна Іванівна,

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0894-1684>
angelinushka12@yahoo.com

**МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗАСОБАМИ АВТЕНТИЧНОГО ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ**

Анотація. У статті представлено методику формування англomовної соціoкультурної компетентності (СКК) студентів закладів фахової передвищої освіти (ЗФПО) засoбами автентичного художнього тексту (АХТ). Актуальність